

27. 8. 2013

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Převoditelnost obchodního podílu

Otázku převoditelnosti obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným upravují příslušná ustanovení obchodního zákoníku, která se však v zásadě uplatní jen pokud společenská smlouva nestanoví (v rámci mantinelů nastavených obchodním zákoníkem) jinak. V praxi jsou zpravidla tyto otázky v zakladatelských dokumentech řešeny pouhým opsáním zákonného textu a při následném převodu obchodních podílů noví společníci otázce případné změně úpravy podmínek převoditelnosti často nevěnují příliš velkou pozornost. Toto může následně vést k (z jejich laického pohledu) neočekávaným situacím, a to zvláště v případech, kdy dojde k rozdělení obchodního podílu a z jednočlenné společnosti vznikne společnost s několika společníky.

Nutnost přistoupení k zakladatelskému dokumentu

Vnitřní vztahy společností s ručením omezeným jsou upraveny v základních zakladatelských dokumentech, a to buď ve společenské smlouvě (má-li společnost více společníků) nebo v zakladatelské listině (má-li společnost jediného společníka) a případně ve stanovách, jsou-li přijaty. Této úpravě musí samozřejmě být podrobeni všichni společníci společnosti, přičemž její zakladatelé jsou těmito dokumenty vázáni založením společnosti (sepsáním společenské smlouvy či zakladatelské listiny o založení společnosti).

Podle § 115 odst. 3 ObchZ musí smlouva o převodu obchodního podílu mít písemnou formu a nabyvatel, který není společníkem, v ní musí **prohlásit, že přistupuje ke společenské smlouvě**, popřípadě stanovám. Z tohoto ustanovení vyplývá, že nabyvatel obchodního podílu se nestává účastníkem společenské smlouvy, popřípadě stanov ze zákona, ale zákon **váže jeho úcastenství** na jeho jednostranný právní úkon, kterým je **výslovné prohlášení** ve smlouvě o převodu obchodního podílu, že přistupuje ke společenské smlouvě, popřípadě ke stanovám. **Teprve tímto prohlášením** se stává účastníkem společenské smlouvy a osobou ze společenské smlouvy **oprávněnou a zavázanou**, osobou podrobenou režimu společenské smlouvy. Judikatura Nejvyššího soudu ČR v této souvislosti uvádí, že není nutné, aby předmětné prohlášení zcela doslovně kopírovalo dikci zákona; postačí tedy, aby smlouva obsahovala i odlišné vyjádření v tomto smyslu, musí ale jít o prohlášení přistupujícího nového společníka.

Bez uvedeného prohlášení by se nabyvatel obchodního podílu nestal účastníkem společenské smlouvy, což je stav, kterému obchodní zákoník brání právě tím, že z prohlášení činí podstatnou část smlouvy o převodu obchodního podílu, jejíž nedostatek způsobuje **neplatnost smlouvy**.

Tímto jednostranným úkonem (obsaženým ve smlouvě o převodu obchodního podílu) také dochází ke změně společenské smlouvy v osobách účastníků, a proto již **následně není třeba uzavírat**

odpovídající dohodu o změně společenské smlouvy.

Protože zakladatelská listina má v jednočlenné společnosti naprosto stejný účel jako společenská smlouva ve vícečlenné společnosti, je i v této společnosti nezbytné, aby se nabyvatel obchodního podílu stal osobou zavázanou a oprávněnou ze zakladatelské listiny. I u jednočlenné společnosti je proto prohlášení nabyvatele, že **přistupuje k zakladatelské listině** (popřípadě ke stanovám), **povinnou náležitostí** smlouvy o převodu obchodního podílu.

Převoditelnost obchodního podílu

Ve vícečlenných společnostech může podle ustanovení § 115 odst. 1 ObchZ společník smlouvou převést svůj obchodní podíl na jiného společníka **se souhlasem valné hromady**, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Připouští-li to společenská smlouva, může společník dále převést svůj obchodní podíl i na jinou osobu. Společenská smlouva může podmínit převod obchodního podílu na jinou osobu i souhlasem valné hromady. Má-li však společnost jediného společníka, je obchodní podíl **vždy převoditelný na třetí osoby** (viz § 115 odst. 2 ObchZ).

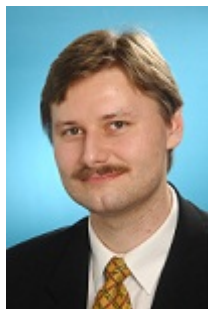
Nejvyšší soud ČR se letos ve svém rozsudku ve věci spis. zn. 29 Cdo 2525/2012 zabýval situací, kdy společníci brojili proti tomu, že jeden ze společníků převedl svůj obchodní podíl na třetí osobu. V textu zakladatelské listiny (přijaté jediným společníkem ještě před rozdělením jeho 100% obchodního podílu a převodu jeho částí na nové společníky) přitom bylo obsaženo ustanovení umožňující převod obchodního podílu i na třetí osoby jakožto odraz ustanovení § 115 odst. 2 třetí věty ObchZ (v zakladatelské listině tedy bylo pouze opsáno citované zákonné ustanovení).

Nejvyšší soud v této souvislosti konstatoval, že pro posouzení převoditelnosti obchodního podílu ve vícečlenné společnosti s ručením omezeným **je vždy určující**, co o ní stanoví **zakladatelský dokument** společnosti. Pokud zakladatelský dokument (zakladatelská listina), který platil ve společnosti ke dni uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu převod obchodního podílu na třetí osobu **výslovně připouštěl**, aniž by jej podmiňoval souhlasem valné hromady, je třeba z něj vycházet.

Jak bylo uvedeno výše, při změně počtu společníků společnosti není třeba dodatečného sepsání dohody o změně zakladatelské listiny na společenskou smlouvu, neboť **k této změně dochází ze zákona**. Dojde-li tedy v důsledku rozdělení obchodního podílu a převodu jeho části na třetí osobu ke zvýšení počtu společníků, zakladatelská listina se **automaticky stává** společenskou smlouvou, platí však dál **v původním znění**. Její obsah se tím v tomto ohledu bez dalšího (pouze v důsledku změny počtu společníků) **nijak nemění**.

Po vstupu do společnosti mají společníci (disponující požadovanou, zpravidla dvoutřetinovou, většinou hlasů) vždy možnost společenskou smlouvu **změnit**, např. omezit či vyloučit převoditelnost obchodního podílu na osoby stojící mimo společnost. Pokud tak však **neučiní** a společenskou smlouvu v tomto směru nezmění (nevyjádří tedy vůli převod obchodního podílu na jiné osoby omezit či vyloučit), je pro posouzení převoditelnosti obchodního podílu rozhodné **ujednání obsažené v zakladatelské listině, resp. společenské smlouvě**.

Je tedy jednoznačně nutno doporučit, aby se každý společník (zejména v případě nabývání části rozděleného obchodního podílu od jediného společníka) zajímal též o úpravu případných omezení převodu obchodního podílu na třetí osoby. Mohlo by se mu totiž jinak velice lehce stát, že se jeho společníkem ve společnosti stane osoba, k níž nebude mít možnost se jakkoliv vyjádřit, se všemi důsledky z toho vyplývajícími.

JUDr. Luboš Nevrkla, Ph.D.,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)